

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 20033-2024

Medewerker	:	Milou Jager-Diks
Team	:	Maatschappelijke Ontwikkeling
Datum	:	14 mei 2024
Portefeuillehouder	:	wethouder Judith Compagner

BIJLAGEN: ☒ Samenvatting scenario's,
AFSTEMMING MET ☒ Financiën ☒ Openbaar ☐ Vertrouwelijk
ONDERWERP Aanpassing tarieven Huishoudelijke Ondersteuning

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. In te stemmen met een eenmalige tariefwijziging voor huishoudelijke ondersteuning o.b.v. de onderbouwing in het voorgelegde scenario.
2. In te stemmen met het verhogen van het tarief voor huishoudelijke ondersteuning van €33,92 naar een tarief van €37,33 met ingangsdatum 1 juli 2024.
3. De meerkosten zijnde € 110.000 van de aanpassing van het tarief vanaf 2025 opnemen in de kadernota 2025-2028.

SAMENVATTING

De gemeente Olst-Wijhe heeft sinds 1 januari 2023 contractafspraken met 12 aanbieders voor huishoudelijke ondersteuning. Volgens de Verordening Sociaal Domein stelt het college de tarieven vast die zij verschuldigd is aan de (gecontracteerde) Wmo-aanbieders.

De tarieven worden eenmaal per jaar geïndexeerd op basis van de contractuele afspraken. 4 van de 12 aanbieders hebben na de bekendmaking van het nieuwe tarief te kennen gegeven niet uit te kunnen met deze tarieven en hierover in gesprek te willen met de gemeente. Aan de hand van deze gesprekken is dit voorstel opgesteld en wordt voorgesteld om de tarieven te verhogen.

AANLEIDING

In het kader van de AMvB reële tarieven uit 2017 zijn gemeenten verplicht een reëel tarief te betalen voor een goede verhouding tussen de prijs en kwaliteit van de te leveren zorg. De prijs mag daarbij niet ten koste gaan van de kwaliteit. Om deze reden heeft Bureau HMM (extern onderzoeks- en adviesbureau) tijdens de aanbesteding voor huishoudelijke ondersteuning in het voorjaar van 2022 een kostprijs onderzoek gedaan voor de gemeente Raalte en Olst-Wijhe en hiermee een reële kostprijs vastgesteld. Hierbij zijn de aanbieders in de mogelijkheid gesteld op de tariefstelling te reageren. HMM heeft destijds een kostprijs vastgesteld op basis van de toen geldende CAO en door middel van het optellen van parameters zoals inschaling/loonkosten, opslagen sociale lasten, overhead, productiviteit, risico opslag en reiskosten. Deze parameters waren op het moment van het berekenen reëel maar door verschillende ontwikkelingen naast de ontwikkeling in de CAO is dit niet meer het geval.

Dit betekent dat het tarief tijdens de start van de looptijd van de contracten vanwege deze ontwikkelingen niet de reële werkelijkheid hebben laten zien o.b.v. bijvoorbeeld de ontwikkelingen in de cao VVT en de gemeente Raalte en de gemeente Olst-Wijhe hiermee qua tariefstelling achterlopen op de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden.

De indexatie voor 2024 is toegepast op basis van de voorwaarden die zijn opgenomen in het contract dat alle aanbieders hebben ondertekent. Voor huishoudelijke ondersteuning geldt dat wordt geïndexeerd volgens OVA, 90% personele kosten en 10% materiele kosten. De voorlopige OVA is vastgesteld op 4,70%. Tijdens de collegevergadering van 12 december 2023 heeft u ingestemd met de wijziging van de tarieven voor huishoudelijke ondersteuning op basis van deze contractuele afspraken. Juridisch is daarmee voldaan aan de minimale tariefstijging.

De VNG zegt hierover dat de OVA een richtinggevende indicator is voor werkgevers bij het sluiten van cao's. Immers, cao-afspraken die de OVA overstijgen, worden niet gedekt vanuit indexatieafspraken waarin de OVA als uitgangspunt is genomen. Voor OVA-overstijgende afspraken moet werkgevers- en dus ook gemeenten- zelf dekking vinden, of er moeten aparte afspraken met het rijk worden gemaakt maar deze zijn er op dit moment niet.

Echter geven de 4 grootste aanbieders in onze gemeente nu aan dat onze tarieven niet in de buurt komen van de kostprijs en zij daarmee de dienst huishoudelijke ondersteuning niet kostendekkend in onze gemeenten kunnen uitvoeren.

BEOOGD RESULTAAT

Het bieden van kwalitatief verantwoorde hulp aan onze inwoners, tegen een AMvB reële kostprijs, die aansluit op de kostenontwikkeling van het desbetreffende product waarbij we zoveel mogelijk aansluiten bij de landelijk vastgestelde indexen.

KADER

Verordening Sociaal Domein

ARGUMENTEN VOOR

- De tarieven voor huishoudelijke hulp worden per 1 juli 2024 verhoogd.

In de raamovereenkomst 'Wmo huishoudelijke ondersteuning 2023 en verder' is opgenomen dat éénmaal per jaar de tarieven voor begeleiding worden geïndexeerd op basis van het prijsindexcijfer 90% personele kosten en 10% personele kosten van de OVA. Voor 2024 is de indexering 4,70%.

4 van de 12 grote aanbieders hebben aangegeven niet uit te komen met het vastgestelde tarief van €33,92 per uur. De dekkingsgraad is hoog, 80% van de indicaties zijn onderbracht bij de aanbieders die zich bij de gemeente heeft gemeld. Dit betekent dat er op dit moment voor de gemeente Raalte van de 1104 indicaties, 948 indicaties onder druk staan. Voor de gemeente Olst-Wijhe staan er van de 520 indicaties, 397 indicaties onder druk.

De tarieven worden per 1 juli 2024 aangepast naar een reëel tarief, passend bij de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden. Om dit reële tarief te bepalen is bij de aanbieders die zich bij ons hebben gemeld

een VNG-invultool opgevraagd waarmee zij hun kostprijsberekening in beeld konden brengen. Daarnaast hebben we een tariefbepaling bekeken die recent is opgesteld voor onze regiogemeenten en hebben we de uitkomsten vanuit de benchmark nader bestudeerd. Op basis van deze informatie is een realistische prijs bepaald voor de gemeente Raalte en Olst-Wijhe, welke overeenkomt met de aangepaste kostprijzen van gemeenten in de regio.

Het risico dat meerdere aanbieders geen ondersteuning meer willen leveren tegen het huidige is groot. Als één van deze partijen het contract beëindigd kunnen de andere partijen het gat niet opvullen waardoor het scenario om niet te verhogen niet de voorkeur heeft. Daarnaast wordt compenseren op basis van enkel de CAO stijgingen niet geadviseerd omdat uit de kostprijsonderzoeken van onze aanbieders blijkt dat deze compensatie de kosten nog niet voldoende dekt om recht te doen aan een goede verhouding tussen de prijs en kwaliteit. Hiermee is op voorhand onvoldoende in te schatten of aanbieders gecontracteerd blijven met de gemeente en de zorg blijft leveren zoals beschreven in het contract. Voor de complete uitwerking van de verschillende scenario's wordt verwezen naar de bijlage.

De tarieven zullen worden aangepast vanaf 1 juli 2024 en niet met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2024 vanwege de financiële impact die de tariefstijging met zich mee brengt omdat de gemeente deze kosten niet gecompenseerd krijgt vanuit het Rijk. Dit in combinatie met de administratieve last die het met zich mee brengt als alle tarieven en systemen achteraf aangepast moeten worden. Daarnaast weten we dat het wijzigen van de tarieven met ingang van 1 januari 2025 te lang duurt voor onze aanbieders waardoor voor deze aanbieders de financiële impact te groot is.

- Het vaststellen van maximumtarieven is een bevoegdheid van het college
De Verordening schrijft dwingend voor dat het college de tarieven die zij verschuldigd is aan de (gecontracteerde) aanbieders vaststelt.

Opbouw aanpassing tarief

Er is gebleken dat verschillende parameters in de huidige tariefopbouw niet langer passend zijn na verschillende autonome ontwikkelingen. De parameters waar het in dit geval om gaat zijn de parameters op het gebied van:

Loonkosten: Bureau HHM heeft nog wel rekening gehouden met de cao- stijging van maart 2023 maar op dat moment heeft Bureau HHM niet kunnen voorzien dat er in oktober 2023 als ook in maart en oktober 2024 forse cao-prijsstijgingen zouden plaatsvinden. De totale CAO-tariefstijging bedraagt tot nu toe 10%. Gespecificeerd houdt dit in: 5% per 1 oktober 2023, 2,5% per 1 maart 2024 en nogmaals 2,5% per 1 oktober 2024.

Inschaling van de medewerkers; voor het product huishoudelijke ondersteuning werd deze in 2022 door HHM gesteld op 92%. Het gewogen gemiddelde van de zorgaanbieders welke de rekentool hebben ingevuld komt uit op 95%. Dit is hoger dan de benchmark welke HHM hanteert. In een regionaal kostprijsonderzoek wordt een percentage van 94% geadviseerd. In de praktijk blijkt dat het moeizaam is om personeel te vinden en te houden. Dit betekent dat personeel bij de start van de dienstovereenkomst hoger worden ingeschaald dan voorheen.

Opslag overhead; In 2022 heeft HHM deze parameter vastgesteld op 17%. Inmiddels adviseert HHM voor de overhead een percentage van 19%. Dit is conform de benchmark, maar lager dan het (gewogen) gemiddelde van de zorgaanbieders. Als we uitgaan van de gemiddelden dan komen we op een percentage van 20,4%. We hebben geen mogelijkheid om onderzoek te doen naar de mate van efficiënte bedrijfsvoering van onze aanbieders maar onze aanbieders hebben collectief dit hogere percentage aangegeven.

Productiviteit; ook voor de productiviteit is in 2022 door HHM een keuze gemaakt. Zo wordt het ziekteverzuim in 2022 op 6,7% gesteld voor onze gemeenten. Verwachting was dat het percentage ziekteverzuim zou dalen na de coronapandemie. Echter is het ziekteverzuim in de CAO VVT op dit moment op een percentage van 8,68% gesteld. Dit op basis van de benchmark, terwijl het daadwerkelijk gewogen ziekteverzuim van de aanbieders op 8,4% ligt. We gaan in onze rekentool dan ook uit van dit

gewogen gemiddelde. Daarnaast zijn er nog enkele andere posten welke van belang zijn voor de productiviteit, maar deze zijn redelijk marginaal.

ARGUMENT TEGEN

Het aanpassen van de tarieven heeft een grote financiële impact. Echter willen we onze aanbieders aangehaakt houden voor de dienst huishoudelijke ondersteuning omdat het van belang is dat onze inwoners kunnen blijven rekenen op huishoudelijke ondersteuning. Na aanleiding van deze tariefaanpassing zullen we met onze aanbieders in gesprek gaan om goede afspraken te maken over efficiënte bedrijfsvoering om ervoor te zorgen dat onze inwoners, ook als er sprake is van een volumestijging of andere onvoorziene omstandigheden, door onze aanbieders bediend kunnen blijven worden. Het is van belang dat aanbieders op basis van dit tarief de dienst huishoudelijke ondersteuning blijven leveren in onze gemeenten met inachtneming van de contractafspraken die we hebben gemaakt.

Aanbieders zijn destijds akkoord gegaan met het huidige tarief zoals vastgesteld bij aanvang van de aanbesteding en hebben zelf hier op ingeschreven. Juridisch gezien houden wij ons aan de afspraken met het jaarlijks toepassen van de afgesproken indexering.

RISICO'S

Los van de financiële consequentie kunnen we met deze aanpassing van het tarief een signaal afgeven dat we vanwege de uitzonderlijke tariefstijging afwijken van contractuele afspraken in het voordeel van aanbieders. Daarnaast is het van belang dat we duidelijk communiceren dat dit een eenmalige aanpassing is als gevolg van autonome ontwikkelingen en we niet jaarlijks opnieuw de tarieven zullen aanpassen. De hier opvolgende jaren zal de afgesproken indexatiepercentages (90% OVA en 10% materiele kosten) weer worden gehanteerd als indexatiemethodiek, zoals ook de VNG ons voorschrijft.

FINANCIËN

De verwachte meerkosten zijn berekend op basis van de prijsstijging en werkelijk aantal gedeclareerde uren voor huishoudelijke ondersteuning in 2023. Het werkelijk aantal declareerde uren in 2023 bedroeg ongeveer 50500. De uren vermenigvuldigd met de tarieven zijn hieronder weergegeven in een tabel.

Jaar	Tarief	Totale kosten
2023	€32,40	€1.636.000,-
2024 (huidig)	€33,92	€1.713.000,-
2024 (voorstel)	Jan t/m juni €33,92 Jul t/m dec €37,33	€1.799.000,-
2025	€37,33 + indexatie	-

Naar verwachting moeten we dan ook rekening houden met een kostenstijging van ±€86.000,- wanneer we uitgaan van een ingangsdatum van 1 juli voor het nieuwe tarief.

De tariefstijging kan voor 2024 mogelijk worden gecompenseerd uit de bestaande begroting. Er is op dit moment 1,8 miljoen begroot voor huishoudelijke ondersteuning. Hierbij moet wel worden benoemd dat autonome ontwikkelingen zoals stijging door een toename van de huishoudelijke ondersteuning nu niet is meegenomen in dit bedrag. Wanneer verwachte autonome ontwikkelingen ook invloed hebben op het werkelijk aantal ingezette uren dan zal het begrote bedrag niet voldoende zijn. Op basis van de aantallen van dit jaar zien we geen stijging in het eerste kwartaal. Hierdoor verwachten we dat dit ongeveer binnen het budget zal vallen zoals begroot maar dit zal eventueel bij de tweede bestuursrapportage moeten worden bijgesteld.

Voor 2025 zijn de financiële gevolgen groter. Er zal dan ruim €108.000,- met daarbovenop de contractueel vastgestelde indexatie (uitgaande van 2,2%)= afgerond €110.000 extra moeten worden begroot. Dit bedrag zal moeten worden opgenomen in de kadernota.

DUURZAAMHEID

N.v.t.

PARTICIPATIE

Er zijn gesprekken gevoerd met de desbetreffende aanbieders die hun bezwaar kenbaar hebben gemaakt op het huidige tarief waarin zij hun onderbouwing hebben kunnen aanleveren voor hun huidige kostprijs. Deze onderbouwing is meegenomen in de opbouw van het nieuwe tarief.

COMMUNICATIE

Wanneer het college instemt met de éénmalige tariefwijziging, zullen vervolgens de aanbieders op de hoogte worden gebracht van dit besluit. Daarna zullen er administratieve afspraken gemaakt worden over de afwikkeling van dit proces.

PLANNING EN UITVOERING

De hier opvolgende jaren zal de afgesproken indexatiepercentages (90% OVA en 10% materiele kosten) weer worden gehanteerd als indexatiemethodiek.

Daarnaast zullen we met onze aanbieders in gesprek gaan om goede afspraken te maken over efficiënte bedrijfsvoering om ervoor te zorgen dat onze inwoners, ook als er sprake is van een volumestijging, door onze aanbieders bedient kunnen blijven worden maar ook om op basis van deze kostprijs de dienst huishoudelijke ondersteuning te kunnen blijven bieden in onze gemeenten.